

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΥΦΕΣΗ ΜΙΑ ΛΕΞΗ ΑΙΡΕΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Συνεχίζοντας την αναφορά σχετικά με την σχέση της Αυστραλίας και την εξάρτησή της από άλλες χώρες όπως π.χ η Κίνα θα αναφερθώ στις οικονομικές επιπτώσεις από την οικονομική πολιτική που ακολουθεί. Ας αρχίσουμε λοιπόν από αυτό που συμβαίνει αυτή την στιγμή στην Αυστραλία.

Αύξηση πάνω από 13% σημείωσε ο αριθμός των αστέγων στην Αυστραλία μέσα σε πέντε χρόνια φθάνοντας το 2016 τους 116.427, από 102.439 που ήταν το 2011, σύμφωνα με επίσημα στατιστικά στοιχεία.

Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Αυστραλίας, την νύχτα που πραγματοποιήθηκε η απογραφή τουλάχιστον 8.200 άνθρωποι κοιμόντουσαν στον δρόμο, μέσα σε αυτοσχέδιες σκηνές και κούτες, μία αύξηση από 3.2 άτομα ανά 10.000 το 2011, σε 3,5 άτομα ανά 10.000 το 2016.

Τα ευρήματα καταδεικνύουν επίσης ότι υπήρξε σημαντική αύξηση του ποσοστού των ανέργων μεταξύ των πιο νέων και των ηλικιωμένων Αυστραλών, με το 1/4 να κυμαίνεται μεταξύ 20 και 30 χρόνων. Επίσης ένα ποσοστό 15% των αστέγων είναι μετανάστες που ήρθαν πρόσφατα στην Αυστραλία από χώρες της Ασίας.

Μα θα αναρωτήθητε πώς γίνεται αυτό μιάς και ο πρωθυπουργός μας διαβεβαιώνει ότι όλα έχουν καλώς. Ας τα δούμε όμως με μια πιο ψύχραιμη ματιά. Είναι αλήθεια ότι ο συνδυασμός μιας αποτελεσματικής πολιτικής με την προκλητική εύνοια της τύχης, έχει προσφέρει στην Αυστραλία μια ασυνήθιστα μεγάλη περίοδο οικονομικής ανάπτυξης. Η χώρα δεν έχει γνωρίσει ύφεση εδώ και 25 χρόνια, παρά τους κραδασμούς από τις κρίσεις που έχουν πλήξει αυτό το διάστημα την παγκόσμια οικονομία. Τώρα, όμως, η Αυστραλία κινδυνεύει να γί-

νει θύμα της επιτυχίας της, καθώς είναι ήδη ορατό και ακούγονται φωνές σχετικά με το ενδεχόμενο να χάσει την πιστοληπτική αξιολόγηση του τριπλού, καθώς αυξάνονται ταχύτερα τα δημοσιονομικά της ελλείμματα.

Εξάγοντας, κατά κύριο λόγο, σιδηρομετάλλευμα αλλά και άλλες πρώτες ύλες στην Κίνα, και χάρη στην αύξηση του πληθυσμού της, έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη. Δεν έχει, όμως, μπορέσει να τονώσει την παραγωγικότητά της, με αποτέλεσμα να παραμένει στάσιμο το βιοτικό επίπεδο και να υπάρχει δυσφορία μεταξύ των ψηφοφόρων. Χάρη στα ιστορικά χαμηλά επιτόκια, δημιούργησε «φούσκα» στην αγορά ακινήτων και το χρέος των νοικοκυριών εκτινάχθηκε στα ύψη, απειλώντας τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Διολίσθησε σε ύφεση για τελευταία φορά το 1991, λόγω μιας μεταρρυθμιστικής διαδικασίας που διήρκεσε οκτώ χρόνια και στόχευε στη δημιουργία ανοικτής, ευέλικτης και ανταγωνιστικής οικονομίας. Η ύφεση αποδείχθηκε, πάντως, λυτρωτική, καθώς οδήγησε σε χαμηλό πληθωρισμό και σε αύξηση της παραγωγικότητας. Η ανάδυση της ταχύτερα αναπτυσσόμενης Κίνας οδήγησε στα ύψη τη ζήτηση για τις πρώτες ύλες της Αυστραλίας, ακριβώς τη στιγμή που η οικονομία της θα επιβραδυνόταν. Γλίτωσε, έτσι, τη χειρότερη παγκόσμια κρίση, αλλά το νέο κύμα ανάπτυξης αποδείχθηκε εφήμερο. Δεν απέφερε έσοδα στα ταμεία του κράτους, ενώ η ενίσχυση του νομίματός της υπονόμωσε την ανταγωνιστικότητά της και τον μεταποιοτικό της τομέα.

Εξάρτηση από Κίνα

«Επωφεληθήκαμε από τις εξαγωγές μας στην Κίνα, από την υποτίμηση του νομίματος, από την άμεση παρέμβαση στις χρηματαγορές και από

τις δημόσιες δαπάνες», σχολιάζει ο Ιαν Χάρπερ, οικονομολόγος της Τράπεζας της Αυστραλίας, που αποδίδει την επιτυχία της χώρας «στην καλή διαχείριση και στην καλή τύχη». Από το 2009, όμως, έχουν υπερδιπλασιαστεί οι τιμές των κατοικιών και το ιδιωτικό χρέος βρίσκεται πλέον στο 187% του εισοδήματος. Η κεντρική τράπεζα εκφράζει φόβους πως η στασιμότητα των μισθών θα εξωθήσει τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά σε μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, που θα αποδειχθεί ολέθρια εφόσον η ιδιωτική κατανάλωση αντιπροσωπεύει πάνω από το 50% του ΑΕΠ. Η Αυστραλία εξαρτάται περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη ανεπτυγμένη οικονομία από την Κίνα, που αγοράζει το 1/3 των εξαγωγών της. Το πρόβλημα είναι, όμως, ότι από το 2011 οι τιμές του σιδηρομεταλλεύματος έχουν μειωθεί κατά 50%, ενώ το δολάριο Αυστραλίας είχε ήδη ανατιμηθεί και αναμένεται να παραμείνει σε επίπεδα πάνω από την 1:1 ισοτιμία με το δολάριο ΗΠΑ τα επόμενα πέντε χρόνια. Η ενίσχυση του νομίματος είχε ως αποτέλεσμα να εγκαταλείψουν τη χώρα μεγάλες βιομηχανίες του κλάδου της μεταποίησης. Κι ενώ το νόμισμα αναμένεται να υποχωρήσει σημαντικά, η ζημιά έχει ήδη γίνει. Το χειρότερο είναι πως το δημόσιο χρέος, που δαπανήθηκε στη διάρκεια της κρίσης, έχει σπαταληθεί και δεν υπάρχει πλέον για να καλύψει τα δημοσιονομικά ελλείμματα ή να χρηματοδοτήσει έργα υποδομής για τον διαρκώς αυξανόμενο πληθυσμό.

Σε ιστορικό υψηλό έχει εκτιναχθεί το ποσοστό χρέους των νοικοκυριών της Αυστραλίας, φθάνοντας πλέον στο 189% του διαθέσιμου εισοδήματος των Αυστραλών, οι οποίοι αναγκάζονται να περικόψουν δαπάνες. Ο πληθωρισμός στις τιμές βασικών ειδών διατροφής, του ηλεκτρισμού και των ασφαλιστικών συμβολαίων επιταχύνεται με ρυθμό 3,4% ετησίως και οι μισθοί αυξάνονται με ιστορικά χαμηλό ρυθμό, μόλις 1,9% τους τελευταίους 12 μήνες έως τον Μάρτιο.

Αποτέλεσμα είναι η μείωση της κατανάλωσης: η αύξηση των λιανικών πωλήσεων, των καταναλωτικών δανείων και των πωλήσεων αυτοκινήτων πολυτελείας βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα πολλών ετών.

Η εικόνα καταδεικνύει την πίεση που υφίστανται τα νοικοκυριά της χώρας, δηλαδή σχεδόν το 60% της αυστραλιανής οικονομίας του 1,3 τρισ. δολαρίων. Προκύπτει δε από στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Αυστραλίας (RBA) και καταγράφεται ενώ τα επιτόκια βρίσκονται στα ιστορικά χαμηλά και οι τιμές των κατοικιών εγγίζουν ιστορικά υψηλά επίπεδα. Ετσι, η υπερχρέωση των νοικοκυριών και η ανεπαρκής αύξηση του εισοδήματός τους εγκυμονεί κινδύνους για την οικονομία της χώρας, που έχει κατορθώσει να αποφύγει την ύφεση τα τελευταία 25 χρόνια. Οπως επισημαίνει ο Μάρτιν Νορθ της Digital Finance Analytics, «διαπιστώνουμε ότι έχει αυξηθεί ο αριθμός των νοικοκυριών, ακόμη και των πλουσιότερων, που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, καθώς έχουν μεγάλα στεγαστικά δάνεια αλλά δεν αυξάνονται τα εισοδήματά τους». Το αποτέλεσμα, υπογραμμίζει ο ίδιος, είναι ότι «όσα νοικοκυριά έχουν πρόβλημα, μάλλον δεν κάνουν δαπάνες για αγορές, και αυτό θα αποτελέσει επιβαρυντικό παράγοντα για τη μελλοντική ανάπτυξη». Ο εν λόγω αναλυτής εκτιμά ότι 52.000 νοικοκυριά της Αυστραλίας διατρέχουν κίνδυνο πτώχευσης μέσα στους επόμενους 12 μήνες, ενώ το 23,4% των οικογενειών της χώρας δυσκολεύεται να αποπληρώσει τα στεγαστικά δάνεια. Το αντίστοιχο ποσοστό μόλις πριν από ένα χρόνο ήταν περίπου 19%. Μάλλον αποδεικνύεται ότι τελικά καμία χώρα δεν βάζει μυαλό όταν ακριβώς τα ίδια είχαν γίνει και στην οικονομία της Ιαπωνίας την δεκαετία του 90 με ολέθρια αποτελέσματα για τους Ιάπωνες. Αντίθετα στην Αυστραλία φαίνεται να ζούμε το αυστραλιανό όνειρο χωρίς να βλέπουμε το αύριο.

